

До министър-председателя на Република България

До министъра на енергетиката на Република България

До работодателските, синдикалните, професионалните и браншовите организации

До българските медии

СТАНОВИЩЕ

относно запазването и укрепването на Агенцията за устойчиво енергийно развитие

Независимият контрол не е излишна администрация.

До професионалната общност достига тревожна информация за подготвяно закриване на Агенцията за устойчиво енергийно развитие като самостоятелна институция и преобразуването ѝ в дирекция или част от дирекция в Министерството на енергетиката. Намерението все още не е обявено официално. Именно затова заявяваме позицията си, преди да бъде взето решение с трудно обратими последици.

Категорично се противопоставяме на закриването на АУЕР като самостоятелен държавен орган.

АУЕР не е структура с обслужващи функции. Законът за енергийната ефективност възлага пряко на изпълнителния директор на агенцията съществени правомощия по:

- контрол върху спазването на законодателството в областта на енергийната ефективност;
- проверка на енергийните обследвания и сертификатите за енергийни характеристики и контрол върху дейността на енергийните одитори;
- потвърждаване на постигнатите енергийни спестявания и издаване на удостоверения;
- поддържане на национални информационни системи, бази данни и публични регистри;
- анализ на състоянието на енергийната ефективност и подготовка на информацията за националното и европейското отчитане;

- администриране на гаранциите за произход на енергията от възобновяеми източници.

Чрез тези функции се установява не само дали публичният ресурс е изразходван, а дали с него е постигнат реален, измерим и проверим резултат. Точно това, което бе заявено като приоритет на правителството в наскоро публикуваната програма за управление.

Показателно е, че това намерение **за закриване или преобразуване на АУЕР не е отразено в публикувания на 24 юли 2026 г. за обществено обсъждане проект за изменение на Закона за енергийната ефективност.** Напротив, законопроектът разширява нейните компетентности във връзка с принципа „Енергийната ефективност на първо място“, задълженията на публичния сектор, енергийните обследвания, сградните данни и отчитането на резултатите.

В допълнение, че само преди няколко месеца Министерството на енергетиката предложи нов устройствен правилник на АУЕР с мотив, че законодателството и възложените на агенцията функции са се разширили значително и трябва да бъдат създадени условия за тяхното ефективно изпълнение. Евентуалното преминаване от подобна констатация към закриване на агенцията не може да бъде обосновано единствено с обща цел за административна оптимизация. Подобна промяна трябва да бъде ясно мотивирана и подложена на отделна оценка на въздействието и пълноценно обществено обсъждане.

АУЕР не е независим регулатор и по закон е изпълнителна агенция към Министерството на енергетиката. Статутът ѝ на отделно юридическо лице, самостоятелното ръководство и възлагането на контролни правомощия пряко на изпълнителния директор обаче осигуряват важно **разграничение между институциите, които разработват и управляват политиките, и органа, който проверява и отчита резултатите от тях.**

Превръщането на АУЕР в министерска дирекция би премахнало дори тази ограничена функционална самостоятелност. Разработването на политиките, управлението на тяхното изпълнение, проверката на резултатите и подготовката на отчетите биха били поставени в една административна йерархия. Така Министерството на енергетиката на практика ще трябва само да проверява и отчита политики и програми, за чието разработване и изпълнение носи отговорност.

Подкрепата ни за запазването на АУЕР не означава, че приемаме работата на агенцията безкритично. Нейната дейност може и трябва да бъде подобрена, включително по отношение на последователността на контрола и налаганите

санкции. Не може обаче да се пренебрегне, че функциите на АУЕР постоянно се разширяват, без това да бъде придружено от съответстващо увеличение на човешкия, техническия и финансовия ресурс. Не е справедливо резултатите от ограничения капацитет да бъдат използвани като аргумент за закриване на институцията, вместо като основание за нейното укрепване.

АУЕР изпълнява и важна хоризонтална функция. Политиките за енергийна ефективност, декарбонизация и възобновяема енергия засягат не само Министерството на енергетиката, но и министерствата на регионалното развитие, икономиката, транспорта, околната среда, финансите и социалната политика, както и общините и редица други публични органи. Агенцията събира информация от различните сектори, поддържа общите национални системи и обединява резултатите от изпълнението на политиките.

Тази роля не може да бъде изпълнявана пълноценно от звено, възприемано като вътрешна дирекция на едно от участващите министерства. Затова правилната посока е **АУЕР да бъде преобразувана в Държавна агенция за устойчиво енергийно развитие към Министерския съвет**, с ясно определен мандат за междуведомствена координация, мониторинг, контрол и публично отчитане.

Подобен статут би поставил агенцията на равнището, което съответства на реалния обхват на нейната работа. Той би засилил способността ѝ да изисква и обединява информация от различните ведомства и би създал необходимата основа за постоянен координационен механизъм към Министерския съвет за политиките в областта на климата и енергията.

Заг АУЕР стоят повече от три десетилетия натрупани знания, методики, информационни масиви, регистри и работни отношения с държавни органи, общини, предприятия и професионални организации. Този капацитет не се прехвърля автоматично с промяна на организационната схема. При прибрзана реорганизация могат да бъдат загубени специалисти и институционална памет, чието възстановяване ще струва многократно повече от непосредствената административна икономия.

Агенцията е и **разпознаваемият национален партньор в европейските процеси** по прилагане на законодателството за енергийна ефективност, сградни характеристики и възобновяема енергия. В преобладаващата част от държавите членки функциите по енергийна ефективност и устойчиво енергийно развитие се изпълняват от специализирани национални агенции, отделени организационно от министерствата. Това не е случайно административно решение, а модел, последователно насърчаван от ЕК с цел

осигуряване на експертен капацитет, институционална приемственост и независимо наблюдение върху изпълнението на политиките. Такива агенции са например ADEME (Франция), DENA (Германия), AEA (Австрия), NAPE (Полша), CRES (Гърция), ENEA (Италия), ADENE (Португалия), обединени в European Energy Network (EnR) заедно с националните енергийни агенции на 24 европейски държави. България участва както в тази професионална общност, така и в ключовите европейски проекти за прилагане на директивите в областта – Concerted Action EED, Concerted Action EPDB и Concerted Action CA – именно чрез АУЕР. Това европейско признание и изградената институционална приемственост също са публичен актив, който не трябва да бъде загубен.

Показателна е и **широката подкрепа на професионалната общност**. Малко публични институции в България могат да обединят около своята работа толкова представители на професионални, браншови, научни, общински и неправителствени организации. Това не е защита на администрация заради самата нея, а признание за необходимостта от институция, която свързва законодателството, професионалната практика и проверимия резултат.

Затова настояваме:

- 1. Да бъде оповестена официална информация дали се подготвя закриване или преобразуване на АУЕР и какви са мотивите за това.**
- 2. Да не се предприема промяна в статута на агенцията без отделна публична оценка на въздействието и пълноценно обществено обсъждане.**
- 3. Да бъде извършена реална оценка на необходимия човешки, технически и финансов ресурс за изпълнение на разширяващите се национални и европейски задължения.**
- 4. Да бъде обсъдено в прозрачен процес с всички заинтересовани страни преобразуването на АУЕР в Държавна агенция към Министерския съвет с разширен мандат и ресурс за хоризонтална координация, мониторинг и контрол.**

Ако действителният мотив за планираната промяна е съкращаването на 13 щатни бройки, следва ясно да бъде оценено дали тази ограничена непосредствена икономия оправдава загубата на институционален, експертен и контролен капацитет.

България се нуждае не от по-малко контрол, а от по-добър контрол; не от закриване на натрупаната експертиза, а от нейното укрепване; не от формална административна икономия, а от институции, способни да

гарантират, че публичният и европейският ресурс води до реални, измерими и проверими резултати.

Призоваваме Министерския съвет да не допуска закриването на АУЕР и да започне открит разговор за нейното укрепване и преобразуване в Държавна агенция за устойчиво енергийно развитие към Министерския съвет.

Подкрепящи организации:

1. Център за енергийна ефективност ЕнЕфект
2. Камара на енергийните одитори
3. Камара на професионалните оценители
4. Хабитат България
5. Асоциация на българските енергийни агенции
6. БАИС (председател на Renovate Bulgaria)
7. Енергиен център - София
8. WWF-България
9. Софийска енергийна агенция СОФЕНА
10. Черноморски изследователски енергиен център
11. Камара на инсталаторите в България
12. Клъстър Зелена Синергия
13. За Земята
14. Тръст за социална алтернатива
15. Българо-австрийска консултантска компания
16. Регионална енергийна агенция – Пазарджик
17. Обществен център за околна среда и устойчиво развитие (ОЦОСУР) – Варна
18. Институт за кръгова икономика
19. Енерджи сейвинг – Стара Загора
20. Българска фасилити мениджмънт организация
21. ФИАБЦИ България
22. Център за изпитване и европейска сертификация

За контакт:

Драгомир Цанев, изпълнителен директор
Център за енергийна ефективност ЕнЕфект
Тел.: +359 882 493 110
Имейл: dtzanev@eneffect.bg